

Szerző:
Kiss Henrietta, a Coface magyarországi elemzője és
Grzegorz Siewicz, a Coface régiós gazdasági elemzője

Növekvő finanszírozási igények és dráguló lehetőségek állítják kihívás elé a vállalati szektort

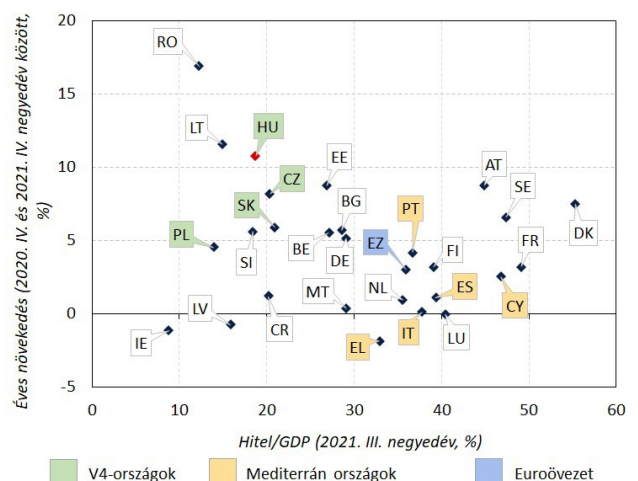
Az elmúlt két évben – más országokhoz hasonlóan – a közép- és kelet-európai régió is egyik válságból a másikba lépett. A koronavírus-járvány még véget sem ért, a gazdaságoknak és a vállalkozásoknak máris újabb kihívással kell szembenéznük. Ukrajna február végén indult teljes körű orosz inváziója súlyos következményekkel járt mind a globális gazdaságra, mind a kelet-közép-európai gazdasági aktivitásra nézve.

Gyorselemzésünkben röviden összefoglaltuk hazánkban és a többi V4 országban jelenleg megfigyelhető gazdasági hatásokat és megvizsgáltuk, hogy vajon milyen lehetősége van a vállalkozásoknak arra, hogy egy ennyire kiszámíthatatlan piaci környezetben is talpon tudjanak maradni.

Finanszírozási igények a vállalati szegmensben

A hazai vállalati hiteldinamika 10,7 százalékos növekedési ütemmel uniós összehasonlításban is a harmadik legmagasabb. 2021 negyedik negyedévében a visegrádi országok mindegyikében jelentősen gyorsult a vállalati hitelállomány éves növekedési üteme (2021 decemberében Csehországban 8,2, Szlovákiában 5,9, míg Lengyelországban 5,3 százalék). Az EKB adatai alapján a keresletnövekedés oka elsősorban már nem a koronavírus hatására bevezetett és programokhoz kötött hitelekhez kapcsolódott, ami arra utal, hogy a gazdasági kilábalással párhuzamosan nemzetközi szinten is folytatódott a hitelezés piaci alapokra történő visszatérése.

1. ábra: A vállalati hitelek éves növekedési üteme és a GDP-arányos hitelállomány nemzetközi összehasonlításban

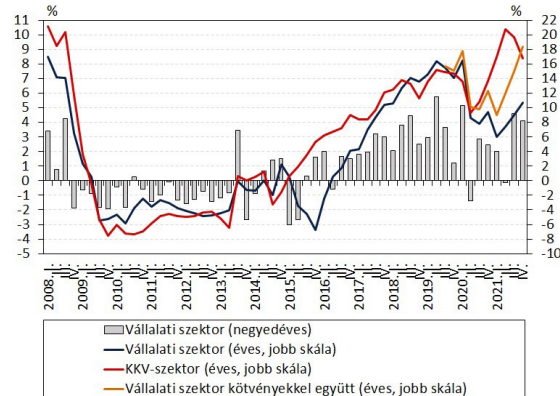

Forrás: EKB, MNB

Magyarországon ez a mutató a támogatott hitel- és garanciaprogramok mellett a moratórium hatását is tükrözi, azonban a hitelállomány GDP-arányban már a visegrádi országokéhoz hasonlóan – továbbra is alacsony nemzetközi összehasonlításban, így szignifikáns tér áll a hitelpenetráció prudens mélyítése előtt. Másrészt, a tavalyi évben a hitelezési feltételek szűkkörű enyhítése jellemezte a bankok hitelezési tevékenységét: az orosz-ukrán háború kirobbanása előtt még a bankok mindössze 1%-a (MNB felmérés 2022. január) tervezte a hitelezési feltételek szigorítását.

2. ábra: A teljes vállalati és a kkv-szektor hitelállományának növekedési üteme

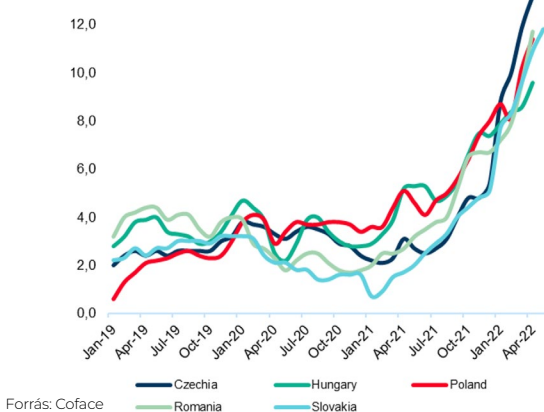
Forrás: MNB

Majd jött a háború és minden borult...

A megállapítás persze csak részben igaz, hiszen az energia- és alapanyagárak emelkedése már jóval a háború előtti negyedévben elkezdődött. Ilyenformán pedig a háború már egy megnövekedett cashflow finanszírozási igénybe érkezett, amit tovább erősített az, hogy az árak növekedése sohasem látott méreteket öltött. Az orosz-ukrán háború miatt azonnal az egekbe szöktek az energiaárak, mivel Európa továbbra is függ az orosz olaj-, földgáz- és szénimporttól. Emellett mindkét ország számos mezőgazdasági termék jelentős termelője és exportőre, miközben az élelmiszer-termelést a műtrágya árának a földgáz-áremelkedés miatti drasztikus megugrása is nehezíti. A kelet-közép-európai régió függ az Oroszországból és Fehéroroszországból importálható műtrágyáktól is.

Ezenkívül, a háború miatti magasabb globális piaci árak és alapanyaghiány tovább súlyosbította az ellátási láncok zavarait is. Példaként említhető, a Magyarország GDP termelésében kiemelkedő szerepet játszó gépjármű ipar, melyet kimondottan érzékenyen érint az Ukrajnában gyártott alkatrészek hiánya, ami így még rátett egy lapáttal a szektort sújtó ellátási nehézségekre. Az ott kieső kapacitások pótlását a munkaerőhiány sem támogatja. Az energia- és alapanyagárak emelkedése tovább gyorsult a vállalatok számára, ez alól nem kivétel Közép- és Kelet-Európa sem. A háztartások vásárlóerejének csökkenése is aggodalomra adhat okot a vállalkozások tekintetében. A legfrissebb rendelkezésre álló adatok megerősítették, hogy a kelet-közép-európai országok gazdaságaiban felgyorsult infláció elsősorban az emelkedő energia- és élelmiszeráraknak köszönhető.

3. ábra: Az infláció alakulása a V4 országokban

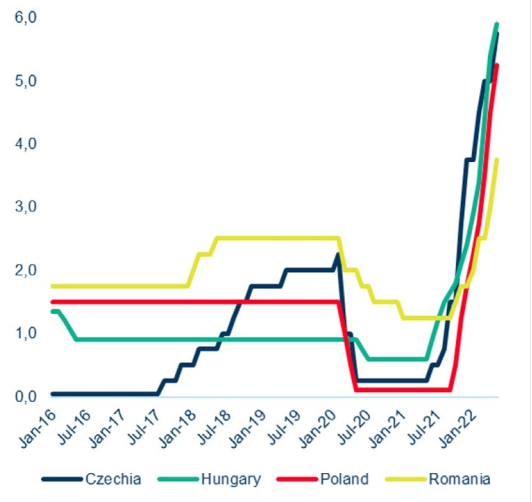

Forrás: Coface

...és érkezett a jegybanki válasz is

A megugrott inflációval szembeállva a kelet-közép-európai központi bankok fordítottak addigi lazító monetáris politikájukon, amelynek célja a gazdaság támogatása volt a világjárvány első szakaszában. 2021 közepén a cseh és a magyar jegybank is megkezdte a kamatemelést, a lengyel központi bank pedig néhány hónappal később állt be a sorba. Azóta ezek a jegybankok egyenként legalább 500 bázisponttal emelték a kamatot (Magyarországon a jegybanki alapkamat 2022 januárban 2,9% volt, majd több lépcsőben ugyan, de júliusra elérte a 9,75%-ot). Mivel a kelet-közép-európai régióban az árak megugrását elsősorban a mezőgazdasági és energiatermékek okozták, amelyek árait többnyire globális piacokon jegyzik, az egyes országok központi bankjai monetáris politikájukon keresztül csak korlátozott hatást gyakorolnak erre az inflációs komponensre. Ennek ellenére a maginfláció, azaz az élelmiszer- és energiaáraktól megtisztított áremelkedés is növekszik a régióban. Magyarországon júliusban elérte a 11,7%-ot, ami azt mutatja, hogy a belső áremelési nyomás is erős. Ezt támasztja alá a javuló munkaerőpiac, a munkanélküliségi ráta csökkenése, a növekvő munkaerőhiány és a részben ebből adódó szárnyaló bérnövekedés is. Ez utóbbi pedig nemcsak hogy tovább erősítheti az inflációt, hanem már magával hozhatja az ár-bér spirált is.

4. ábra: Irányadó kamatok a kiválasztott kelet-közép-európai országokban (%)

Forrás: Coface

Azt hittük, a 402 lesz az új sokk, majd jött a 416

Az euró árfolyama 2022 júniusában meghaladta a 400 forintos történelmi szintet, majd néhány héttel később a 410 forint mellett is elshant: a háború kitörése óta a magyar deviza több, mint 8 százalékot gyengült az euróval szemben, miközben a lengyel zloty és a cseh korona gyakorlatilag alig változott.

Az EUR/HUF árfolyam alakulása további árfelhajtó és inflációt gerjesztő hatással bír, hiszen azok az importőrök, akik eddig csak az energia és alapanyagár, illetve a szállítási költségek emelkedését árazták be a termékeikbe, hamarosan az árfolyamvesztéséget is belekalkulálják áraikba. Az újabb áremelések pedig újabb inflációs nyomást gyakorolnak a gazdaságra, csökkentik a vásárlóerőt és a szigorodó jegybanki politika mellett növelik a recesszió valószínűségét.

5. ábra: A régió devizaárfolyamainak EUR szembeni alakulása

Forrás: TeleTrader Software GmbH

De ha drága a hitel, drága az alapanyag, drága az EUR, akkor hogyan lehet még biztonságosan, fenntartható módon működtetni a vállalkozásokat?

A vállalatok működésének és finanszírozásának egyik legfontosabb forrása – a bankrendszer mellett – a **szállítói hitelezés**: a B2B üzleti világ jellemzően halasztott fizetéses konstrukcióban, ezáltal kényszerből hitelezőként működik, sok esetben egyenként is akár nagy összegben.

2 - A **kereskedelmi hitelbiztosítás** fő funkciója, hogy a szállítói hitelezésből adódó kockázatot megossza egy azt átvállaló féllel, amely üzleti, piaci alapon képes biztonságosabbá, kiszámíthatóbbá tenni a vállalatok követelés-állományát és professzionális kockázatkezelői eszköztárral alkalmas nagy tömegben és akár nagy összegekben is **átvállalni a vevők nemfizetéséből eredő károkat**. A szállítók ezáltal biztonságban tudhatják pénzforgalmukat, miközben kedvező fizetési feltételeket tudnak biztosítani vevőiknek.

JOGI NYILATKOZAT

Jelen dokumentum a Coface Országkockázat és Közgazdasági Tanulmányok Részlegének jelen időpontban fennálló véleményét tükrözi az éppen hozzáférhető információknak megfelelően, és bármikor, előzetes tájékoztatás nélkül megváltoztatható. Az itt szereplő információk, elemzések és vélemények számos megbízhatónak és komolyan vélt forrásból származnak, de a Coface semmilyen szempontból nem vállal garanciát arra, hogy a kiadványban szereplő adatok valóságosak, pontosak és minden részletre kiterjedőek. Az információkat, elemzéseket és véleményeket csak tájékoztatási céllal tettük közzé, kiegészítve a felhasználó által más forrásból beszerezhető anyagokat vagy információkat. A Coface-t nem terheli vételi kötelezettség csak gondossági kötelelem, és semmiféle felelősség nem terheli a jelen információk, elemzések vagy vélemények figyelembevételéből származó esetleges veszteségek miatt. Ez a dokumentum az elemzésekkel és véleményekkel a Coface értékes szellemi terméke: az adatok egy része belső használatra letölthető, amennyiben feltüntetik azt, hogy a Coface a szerző, és nem módosítják illetve változtatják meg az adatokat. Az előzetes írásos engedélyünk nélkül tilos részben vagy egészben felhasználni az itt közölt adatokat, azokból kivonatot készíteni vagy újraközölni bármilyen nyilvános közleményben vagy felhasználni egyéb más, kereskedelmi célból. Kérjük, tekintse meg a Coface weboldalán szereplő jogi nyilatkozatot. <https://www.coface.com/Home/General-informations/Legal-Notice>

COFACE, Magyarország

1134 Budapest, Váci út 45. H/7.

Magyarország

www.coface.hu

Ahogy azt elemzésünkben részleteztük, a jelenlegi kedvezőtlen piaci környezetben a vállalkozások lehetőségei rendkívül megdrágultak, így a halasztott fizetés gyakorlata egyre inkább felértékelődik. Ugyanakkor, mivel a soha nem látott kihívások számos vállalkozás stabilitását jelentősen megingatták, a **vevőportfólió folyamatos nyomon követése, valamint a halasztott fizetésű számlák biztosítása² elengedhetetlen**, az esetleges nemfizetések megelőzése, vagy – rosszabb esetben – kártérítése érdekében. A vevők nyomon követése mellett, a gyártó cégek számára a **beszállítók monitoringozása is kiemelt fontosságú lett a termelés folyamatos fenntartása érdekében**, hiszen az ellátási láncok zavarai már a koronavírus járvány első hulláma óta problémát jelentenek a vállalkozásoknak, a háború hatásai pedig csak tovább súlyosbították ezeket.

A kialakult gazdasági helyzet tehát fokozottan fontosá teszi a **tudatos és proaktív kockázatkezelést**, amit a legjobban olyan szolgáltatók termékeivel lehet megoldani, akik a **követeléskezelési és fizetési nehézségekkel kapcsolatos naprakész adatokkal** felvértezett információkat képesek biztosítani partnereik számára.

A hazai piacon a **Coface az egyetlen szolgáltató, amely céginformációs, kereskedelmi hitelbiztosítási és követeléskezelési szolgáltatása révén a teljes vevői (hitelezési) kockázatmenedzsment folyamatot lefedi**. Ezáltal nemcsak teljes körű szolgáltatást tudunk nyújtani partnereinknek, hanem olyan fizetőképességi és kárkezelési információkkal is rendelkezünk a vállalatokról, melyek más szolgáltatónál nem elérhetőek, és a jelenlegi, volatilis környezetben elengedhetetlenek a biztonságos működéshez.

